

Siðsøga

Óli Jacobsen

MARIA HANSEN: SKÚLI OG SANGUR HJÁ HANS J. HØJGAARD

Maria heldur áfram við síni frásögn um, hvussu tað var at vera barn á Nesi og at fara til gongu til skyldfólkini í Gøtu

2. partur

Vitingu í skúla á Toftum. Vit fóru til gongu hvønn morgun inn til Toftir. Ofta var illveður og tískil ónossligt at ganga millum bygdin. Hetta var ein longri teinur, kanska 20 minuttur at ganga hvønn vegin. Tann lærarin, eg minnst best til, var Hans Jacob Højgaard. Hetta var jú tann kendi tónasmiðurin og sanglærarin, so vit sungu nógv. Eg minnst frá 3. flokki, at hann tá var byrjaður at hava barnakór. Umframt var tað eisini vaksnamannkór. Har sungu eisini beiggjarnir og pápi. Tað fóru sjei fólk av húsum um kvöldarnar at trenna hjá Hans Jacob Højgaard. Øll skuldu fara í nýpussaðum skóm! Men pápabeiggjarnir hjá mær dugdu eisini væl at syngja. Tað mann vera gingið í arv. Eg havi ein bróðurson Petur Hans Hansen, uppkallaður eftir abbanum, sum plagar at syngja alment.

Ein lærari var Jenny Danielsen, dóttir tann kenda vinnulívsmanntin Símun á Høgabóli. Ein annar lærari var Johan Lamhauge, sum tá var blaðungur. Hann hevði okkum í landalæru.

Ættin á Nesi

Omma mín á Toftum, Manuella, sang eisini væl. Hon dugdi eisini væl at skipa vísur. Tá ið brúðleyp vóru úti á Nesi, plagdu tey at dansa í roykstovuni, og omma plagdi at skipa.

Hon var systur D.P. Højgaard, sum hevði stórt handels- og reiðaravirksemi á Toftum. Tað vóru teir, sum í 1956 fingi fyrsta stállínuskipið, Vesturhavið Blíða. Hetta var byrjanin til línubátatiðina.

Omma var ættað frá tí kenda danska prestinum í Kvívík, Niels Lassen Holm, hvørs eftirkomarar hava havt stóran týdning í Føroyum. Á vinnuliga økinum kann umframt D.P. Højgaard nevast Christian Holm Jacobsen. Á mentunnarøkinum kunnu nevast brøðurnir Kristin í Geil og Petur Alberg, sum hvør í sínum lagi hava sett spor eftir seg. Petur var eisini tónasmiður og gjørdi 22 ára gamall lagið til okkara tjóðsang.

Abbi mín var av teimum í Túni á Toftum. Teir eru eisini kendir sum framúr sjómenn og slóðarar.

Sum hjá so mongum, so var henda ættin eisini rakt av vanlukkum. Ein teirra hendi »stóra skaðadagin« tann 30. apríl 1870, tá ið fleiri bátar gingu burtur og 32 mans druknaðu.

Nes

Hans Jacob Højgaard var lærari hjá Mariu

Ein bátur á Toftum gekk eisini burtur við fimm monnum. Ein av teimum, »yngri Hanus«, var langabbi mín. Hann var abbi Andreas í Túni. Abbi mín, Johan, var bara trý ára gamall, tá ið hann misti pápan. Hann fór til fosturs hjá einum barnleysum hjúnum. Maðurin kallaðist Atu Jógvan. Konan var av Argjum.

Til gongu til Gøtu

At fara til gongu til Gøtu hjá Nesfólki, tað betýddi einki. Ein søga er, at tveir beiggjar hjá mær fóru til Gøtu eitt leygarkvöld í 1942. Teir skuldu vera faddrar hjá systkinabarninum, Jógvan Ranghamar. So sigur mamma tíðliga sunnmorgun, at hon hevði gloymt at koyra flippurnar hjá teimum í viðførið. Um vit ikki kundi fara til Gøtu við flippunum. Vit fóru avstað kl. 9 og vóru í Gøtu áðrenn klokkan var 12, tá ið farast skuldi í kirkjuna.

Tá vóru teir við at gera veg, og hann var komin inn til skriðurnar í Söldarfirði. Men

D. P. Højgaard var ommubeiggi Mariu

fyrir tað varð gingið allar vegin. Vit høvdu matpakka við, og har settust vit at eta hann. Vegurin var heldur ikki tá liðugur millum Nes og Toftir.

Gamla bygdin í Norðragøtu

Eg var nógv og ferðaðist í Gøtu sum smágenta. Tí minnst eg rættliga væl bygdina, sum hon var tá.

At eg kom til Gøtu komst mest av tí, at vit búðu nokk so nógv fyrir okkum sjálvi úti á Nesi. Í gomlu Norðragøtu vóru húsini trunkað meira saman og øll komu at kennast. Tá fekk ege eisini nógv var vinkonur í Norðragøtu um Halldóru á Geilabø, sum seinni giftist við Christian Haraldsen, Bassi, í Fuglafirði og Jónhild hjá Jóan Símuni, sum giftist út á Strendur við Erhard Johansen.

Abba, Jóhan Símuni, dæmði eisini væl, at eg kom, so eg kundi gera smávegis ørindi fyrir hann.

Tí eri eg frá barnsbeini av so væl kend í Norðragøtu. Eg kendi allar stovurnar. Tær eru ella vóru ellivu, sum Pállstova, Mortanstova, Tjørnustova, Frammistova, Súnastova, Blásastova, har fornminnisavni er í dag, tvær Jørundstovur og tvær Jákupsstovur. Fleiri av hesum stovum eru burtur nú, meðan aðrar eru fluttar. Tær stovur, sum standa í sama stað, sum tær hava staðið í øldir, eru Tjørnustova, Jákupsstova, Blásastova og Mortanstova.

Eg minnst eisini ein stóran køst, sum stóð har niðanfyrir Mortanstovu.

Beint við hesar stovur vóru eisini tvey hús, sum vóru kallað á Brúnni. Úr øðrum teimum húsunum var lærarin, Jákup Simonsen, ættaður. Tá eg minnst búði har ein gomul genta, Malena, ættað úr Frammistovu. Næsta húsið hjá henni var Pállstova. Tað var bara eina smoga millum húsini. So trongt var, at eina ferð teir skuldu reka ein tarv millum hesi húsini, stóð hann fastur!

Á hini Brúnni búðu Hansina og Jóan Jakku á Brúnni. Hansina var systir kenda lögtingsmanntin, Jákup Frederik Øregaard, hon hevði handil fyrir hann í aðrari stovuni.

Omma og abba í Gøtu fluttu, tá tey giftust, inn til tvey ella trý eldri systkin, sum vóru óhjálpin. Hetta var í gomlu Pállstovu.

Tá livdi Elspa í Súnastovu, sum m.o. var omma Elsu Jacobsen, sum var trúboðari í Etiopia. Hon kom ofta inn um kvöldarnar at bíða til breyðini vóru bakað. Tey vóru so nógv fólk í húsi, at tey bakaðu breyð hvønn dag. Beint niðanfyrir húsini hjá ommu og abba í Gøtu, har búði Liggjas í Jørundstovu. Hann var abbi m.o. Oddfríð Gregersen.

Eg minnst, at Liggjas plagdi at koma til okkara um morgnarnar. Hann hevði ein stóran stein framman fyrir úthurðina at halda henni aftur. Tá hann kom út bankaða hann á rútin hjá ommu og abba um at fáa kókað vatn. Tað vóru tvær Jørundstovur, hin var longri niðri. Har búði Símuni í Jørundstovu.

Eg var seks ár, tá ið eg búði í gomlu Pállstovu. Tá fluttu tey inn í húsini hjá Georg, mammabeiggja. Tá skuldi vegurin breiðkast í gomlu bygdini. Tí máttu nøkur av gomlu húsunum í gomli bygdini takast burtur, og tey vórðu bygd upp aðra staðni í bygdini. Men tey hildu kortini sítt gamla navn.